

sau do nes

VIOLENCIA VICÀRIA

PROGRAMACIÓ D'ACTES DE COMMEMORACIÓ DEL 25N

El 25 de novembre commemorem el **Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència envers les Dones**, una jornada de reivindicació i rebuig de totes les violències que patim les dones pel sol fet de ser-ho. L'Ajuntament de Sant Boi i el teixit associatiu de dones de la ciutat han organitzat diverses activitats durant tot el mes de novembre. Entre elles, destaquen la **12a Marxa del Baix Llobregat contra la violència masclista** que serà el 23 de novembre, la **concentració i lectura de manifest** a la plaça de l'Ajuntament i la sortida cap a la **manifestació unitària de Barcelona**, el 25 de novembre. Així com hem fet en anys anteriors, tornem a fer visible el rebuig col·lectiu contra les violències masclistes amb el lema ***Aquí ens rebel·lem contra les violències masclistes***. Tota la informació a www.igualtatsantboi.cat o al díptic de la programació. ■

CAMPANYA #VIURESENSEVIOLÈNCIAVICÀRIA

L'Ajuntament aborda la violència vicària com a temàtica central dels actes de commemoració del 25N d'enguany.

La violència vicària és una de les formes més cruels de violència masclista: aquella que utilitza els fills i filles com a instruments per fer mal a les dones. Per sensibilitzar sobre la violència que pateixen els

infants i les dones en situació de violència masclista, s'ha llançat la campanya **#ViureSenseViolènciaVicària**, produïda per Drac Màgic.

Podeu veure el vídeo de la campanya a les xarxes socials @igualtatsantboi @aixonoesamor_stboi i a les nostres web aixonoesamor.cat i igualtatsantboi.cat. ■

EL 100% D'HOMES PODEN CANVIAR DE CONDUCTA, I TU QUÈ FAS?

La campanya **#EiQuèFas** posa el focus en com els nois es relacionen i construeixen la seva masculinitat.

La Masclosfera no és un espai únic, sinó un conjunt de fòrums, canals i xarxes on es qüestiona l'existència del masclisme, es nega la desigualtat de gènere i es promou una idea tòxica de la masculinitat.

Des de l'Ajuntament de Sant Boi volem fomentar el pensament crític davant d'aquests discursos d'odi, desmuntar-ne les falses promeses i oferir alternatives que posin al centre la igualtat, el respecte i la convivència.

Podeu consultar els vídeos de la campanya a @aixonoesamor_stboi. ■

Sumari

02. Programació d'actes de commemoració del 25N
03. Violència Vicària
04. Violència vicària: l'expressió més cruel del masclisme
05. Abordatge de la violència vicària
06. Radiografia de la violència vicària extrema
07. Circuit Local d'Abordatge de les Violències Masclistes de Sant Boi: donant resposta a la violència vicària de forma coordinada
08. Grup d'ajuda mútua del Servei d'Informació i Atenció a les Dones de Sant Boi: suport grupal per fer front a la violència vicària
10. Marta Esport Boronat, advocada especialitzada en violència masclista i assessora jurídica al Servei d'Informació i Atenció a les Dones de Sant Boi
11. Lluitem per la igualtat entre dones i homes. Lluitem contra les violències masclistes

Edita: Ajuntament de Sant Boi.
Consell Municipal de les Dones

Redacció i Assessorament:
Associació de Dones Periodistes
(Marta Corcoy, Paloma H. Pastor)

Maquetació i impressió:
Impremta Pagès (Anglès)

LA VIOLENCIA VICÀRIA I LES SEVES ARRELS SOCIALS

Fa només uns anys, la violència vicària encara no tenia nom, però sí víctimes. Els casos, invisibles per a un sistema judicial i una societat que preferien mirar cap a una altra banda, es van anar acumulant. Es mantenia, gairebé com un dogma, que un home podia agredir la seva parella i, així i tot, continuar sent considerat un “bon pare”. **Aquesta falsa dicotomia** —que separava la violència exercida contra la mare de la relació paternofamiliar— es va convertir en el refugi de molts agressors i en la condemna silenciosa de milers de dones i fills.

Quan la realitat ha començat a obrir esquerdes en aquesta ceguesa institucional, s’ha obert un debat polític urgent que cal que no només posi nom al problema, sinó que n’afronti la complexitat amb responsabilitat.

Fer-la visible no és només una qüestió de justícia per a les dones, sinó un deure democràtic envers la infància.

Alhora, sentències com la del Tribunal Suprem 129/2024 o la del Tribunal Constitucional 54/2025 demostren que és possible prioritzar la protecció dels menors en casos de violència de gènere. Malgrat això,

l’estudi de l’Associació de Dones Juristes Themis revela que només en un 18% dels casos analitzats es va adoptar la suspensió del règim de visites prevista per la llei.

Hi ha models i pràctiques que funcionen, però **cal un compromís ferm de les institucions i dels tribunals, per tal que la protecció de dones i infants sigui realment efectiva** i garanteixi la seva seguretat.

Cal que les institucions des dels diferents àmbits d’actuació actuem amb valentia i posem al centre el benestar de dones i infants que es troben en aquestes situacions.

En el marc d’aquest 25N, **Dia Internacional per a l’Eliminació de la Violència envers les Dones**, reivindicuem que la lluita contra la violència vicària i la protecció de dones i infants no poden esperar més. ■

Sensi Domínguez Recio

Regidora d’Ocupació i Formació ocupacional,
d’Igualtat de gènere i feminisme, de Dret del temps, de
Persones amb discapacitat i de LGTBI+
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

VIOLÈNCIA VICÀRIA: L'EXPRESSIÓ MÉS CRUEL DEL MASCLISME

La violència vicària és l'arma més devastadora de la violència masclista, una estratègia de terror i venjança que busca la destrucció emocional de la dona infligint dany sobre els fills i filles, fins i tot després de la ruptura

El terme 'violència vicària' va aparèixer per primera vegada l'any 2012 per anomenar i visibilitzar una forma de violència de gènere particularment cruel i que sovint queda amagada. El concepte prové del terme llatí *vicarius*, que significa 'en lloc de' o 'substitutiu', perquè es fereix la dona a través d'altres persones, principalment els fills i filles, però també a través de familiars o altres persones de l'entorn afectiu —en aquest cas es considera com a violència de segon ordre. La finalitat és causar el màxim dolor i dany a la dona, la víctima final, però el cop s'executa a través dels seus éssers més estimats.

65 INFANTS I ADOLESCENTS HAN ESTAT ASSASSINATS A ESPANYA PER VIOLÈNCIA DE GÈNERE DES DE 2013

Per tant, els infants són instrumentalitzats, esdevenen un mitjà mitjançant el qual l'agressor exerceix el seu control i venjança. El maltractador busca mantenir el control i el domini fins i tot quan la relació de parella o el matrimoni s'ha acabat, sovint coincidint amb el moment en què la dona decideix trencar el vincle, demanar el divorci o iniciar una nova vida.

De l'aïllament al filicidi

Les manifestacions de la violència vicària són diverses, però totes busquen instrumentalitzar els fills i filles per infligir el màxim mal possible a la mare. Una de les tàctiques és el xantatge emocional i les amenaces, que van des de la coacció de no retornar els infants després de les visites, fins a l'avís de fer-los mal o, en els casos més extrems, d'assassinar-los. Aquesta por manté la dona en un estat de terror permanent i condiciona les seves decisions. A la vegada, l'agressor utilitza el contacte amb els fills i filles per destruir el vincle maternofamiliar, malparlant constantment de la mare i desvaloritzant la seva imatge i autoritat per provocar desconfiança i aconseguir que la rebutgin.

A més de l'abús psicològic directe, la violència vicària s'expressa en la instrumentalització de les cures i les decisions relatives als fills i filles. El maltractador pot interrompre

tractaments mèdics o farmacològics, utilitzar els moments d'intercanvi dels infants per humiliar, insultar o amenaçar la mare, convertint qualsevol interacció en un vehicle per a l'abús psicològic. Com a venjança final, alguns homes acaben assassinant els fills o filles, l'expressió màxima de la voluntat de destrucció cap a la dona, un cop irreversible que busca un dany permanent i que converteix els infants en víctimes mortals directes del masclisme.

Impacte en els infants

El Protocol comú per a l'actuació sanitària davant la Violència de Gènere (2012) del Ministeri de Sanitat detalla les greus conseqüències de la violència de gènere en la salut dels infants. La conseqüència més greu és la mort per homicidi o com a resultat d'interposar-se entre els progenitors. Pel que fa a la salut física, es produeixen danys i lesions, retard del desenvolupament integral —incloent-hi el llenguatge i les habilitats motores—, alteracions del son i l'alimentació, i una major incidència de malalties psicosomàtiques. Les conseqüències psicosocials inclouen ansietat, depressió, baixa autoestima, trastorn d'estrès posttraumàtic, dificultats d'aprenentatge amb dèficit d'atenció i hiperactivitat, problemes en la socialització i el rendiment escolar, adopció de comportaments de risc o violència, addiccions, aïllament i risc de diferents trastorns psicopatològics.

LA VIOLÈNCIA VICÀRIA ADOPTA MOLTES FORMES, PERÒ TOTES BUSQUEN INSTRUMENTALITZAR ELS FILLS I FILLES PER INFLIGIR EL MÀXIM MAL A LA MARE

Segons dades de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere, que recull des de gener de 2013 estadístiques d'aquests crims, 65 infants i adolescents han estat assassinats a Espanya per violència de gènere. Així mateix, des de març de 2019, el Ministeri de l'Interior ha identificat 5.879 infants i adolescents exposats al risc de patir violència vicària, la major part a les comunitats d'Andalusia, Comunitat Valenciana i Comunitat de Madrid. ■

ABORDATGE DE LA VIOLÈNCIA VICÀRIA

L'erradicació de la violència vicària requereix un compromís ferm de tota la societat, amb un enfocament multidisciplinari que prioritzi la protecció de les mares i els infants.

El reconeixement de la violència vicària com a violència masclista és un dels avenços més importants de la legislació espanyola dels darrers anys. La Llei Orgànica 1/2004 de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere va ser modificada l'any 2015 per incloure explícitament els fills i filles menors d'edat com a víctimes directes de la violència masclista, i, posteriorment, el Pacte d'Estat contra la Violència de Gènere va incorporar el terme de violència vicària.

El 2021, una reforma de la Llei de protecció a la infància va fer un pas crucial: va establir l'obligació de suspendre automàticament el règim de visites i la pàtria potestat a pares condemnats per violència de gènere o immersos en un procediment penal per maltractament a la dona o als fills i filles. Aquest reconeixement de la violència vicària com a violència masclista és essencial, ja que visibilitza la instrumentalització dels infants i evita que sigui simplificada com a simple 'conflicte familiar', cosa que dilueix la responsabilitat de l'agressor.

Recentment, s'ha fet un nou pas endavant amb l'aprovació el 30 de setembre de 2025 de l'avantprojecte de Llei Orgànica de Mesures en matèria de violència vicària, una llei pionera al món amb importants avenços per a la protecció de les víctimes.

Eines d'intervenció

Tot i l'avanç legislatiu, encara hi ha molts reptes pendents per avançar en aquest camí. Un dels més importants és la formació especialitzada en perspectiva de gènere del personal de jutjats, fiscalia, cossos de seguretat, etc. per capacitar-los en la detecció dels senyals d'instrumentalització i garantir la protecció de les víctimes. En aquest sentit, és

important dotar-se d'instruments per avaluar el risc dels infants a patir violència vicària, com el denominat 'Índex de Risc dels Menors a ser Instrumentalitzats' (IRMI), desenvolupat recentment per un equip de recerca de la Universidad de Jaén.

Cal també l'aplicació de mesures de protecció àgils, com ara la suspensió immediata dels règims de visites i de la pàtria potestat davant el menor índex de risc, sense haver d'esperar una sentència ferma. Pel que fa al suport a les víctimes, cal garantir l'accés a atenció psicològica especialitzada i a ajuda legal. A Sant Boi es pot contactar amb el SIAD - Servei d'informació i atenció a les dones (93 635 12 00 ext. 1436/1156) i amb el SIE - Servei d'intervenció especialitzada (93 135 71 72). També és important la conscienciació social, fer visible aquesta violència per deslegitimar les tàctiques del maltractador i evitar la complexitat social.

A l'estudi 'La realitat de la violència vicària a Espanya', Tania Vidal López, professora de la Universidad Isabel I, apunta també la importància d'un enfocament multidisciplinari per protegir mares i infants. Proposa mesures concretes com la creació d'unitats especialitzades en violència vicària dins de les forces de seguretat i el sistema judicial per garantir una identificació i atenció ràpida i efectiva dels casos, així com la implementació de programes de rehabilitació específics per ajudar els infants a superar les conseqüències d'aquesta violència.

Nou instrument per garantir la reparació integral

Per avançar en aquests reptes, la Generalitat de Catalunya ha posat a l'abast dels equips de professionals el document 'Adolescència i violències masclistes. Instrument per garantir la reparació integral', un instrument del 'Protocol marc per a una intervenció amb la diligència deguda en situacions de violències masclistes', aprovat el 2022.

L'objectiu d'aquest nou document és donar suport als equips professionals que intervenen amb adolescents en situacions de violències masclistes, a través de tres eines específiques en relació amb el dret al suport, l'orientació i l'atenció psicoterapèutica i psicosocial. ■

EL RECONeixEMENT DE LA VIOLÈNCIA VICÀRIA HA PERMÈS VISIBILITZAR SOCIALMENT LA INSTRUMENTALITZACIÓ DELS INFANTS I EVITA QUE SIGUI SIMPLIFICADA COM A SIMPLE CONFLICTE FAMILIAR

RADIOGRAFIA DE LA VIOLÈNCIA VICÀRIA EXTREMA

Segons dades de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere, 65 infants i adolescents han estat assassinats a Espanya per violència vicària des del 2013. L'estudi 'Violència vicària: un cop irreversible contra les mares', aprofundeix en les característiques d'aquesta violència a partir de l'anàlisi de 51 casos

La psicòloga clínica i perita judicial Sonia Vaccaro, que va encunyar l'any 2012 el terme de 'violència vicària', és l'autora del primer estudi a Espanya sobre violència vicària extrema. L'informe 'Violència vicària: un cop irreversible contra les mares' analitza una cinquantena de casos d'assassinats d'infants ocorreguts entre els anys 2000 i 2021. L'informe, editat per l'Asociación de Mujeres Psicología Feminista de Granada amb el suport de la Junta d'Andalusia, ha comptat també amb la col·laboració de Margarita Castillo Cardona, Cristina Mena Casero i Gemma Ma González García.

EN CAP DELS CASOS ANALITZATS HI HAVIA UNA ORDRE DE PROTECCIÓ ENVERS ELS INFANTS, TOT I QUE EN EL 24% CONSTAVEN DENÚNCIES PER VIOLÈNCIA DE GÈNERE I EN UN ALTRE 46% HI HAVIA HAGUT PRÈVIAMENT VIOLÈNCIA DE GÈNERE SENSE DENÚNCIA

Perfil de l'agressor

Segons dades de l'estudi, en el 72% dels casos, l'agressor és un home de mitjana edat, d'entre 30 i 50 anys, seguit del grup d'entre 20 i 30 anys, que representa el 18% del total. Pel que fa a la nacionalitat, el 68% dels agressors tenen nacionalitat espanyola, mentre que la nacionalitat estrangera suposa el 32%. Un 82% era el pare biològic dels nens i nenes, un 16% era parella de la mare i tan sols el 2% era l'exparella.

Quan es comet el delictes, la parella està separada i no ha passat molt de temps des de la separació. No s'observa a l'assassí l'existència de discapacitat intel·lectual ni física, i els casos amb diagnòstic previ d'algun trastorn o malaltia mental són residuals.

La majoria dels agressors no tenen antecedents penals. Quan existeixen antecedents, en el 60% dels casos són per delictes relacionats amb la violència de gènere. La mateixa proporció d'agressors havia verbalitzat la seva intenció de

fer mal a la mare o als fills o filles abans de cometre el crim.

Els casos en què l'assassí se suïcida o ho intenta després de cometre el crim suposen el 48% de la mostra. En el 12% casos, l'assassí nega els fets comesos. Encara davant de l'evidència, culpa altres persones o diu que no recorda res del que va fer.

LA MAJORIA DELS CRIMS ES PRODUUEIXEN A CASA DE L'AGRESSOR QUAN TÉ CURA EN EXCLUSIVA DELS INFANTS

Procediment

La majoria dels assassinats es produeixen quan els pares tenen cura en exclusiva dels fills o filles (48%), ja sigui per estar en l'exercici del règim de visites (44%) o de custòdia compartida (4%). Només en el 18% dels casos el crim es comet durant la convivència, generalment quan la mare és a la feina.

El lloc de l'assassinat és principalment a casa de l'assassí (42%), sense presència d'altres persones (68%). Els agressors utilitzen majoritàriament una arma punxant, com un ganivet, o les pròpies mans per perpetrar el crim.

En cap dels casos analitzats hi havia una ordre de protecció envers els infants, que solen tenir entre 0 i 5 anys (64%). En un 14% de la mostra, els infants van manifestar símptomes d'estar sent maltractats, com ara canvis de conducta i queixes sobre l'actitud de l'assassí.

Pel que fa a l'existència de denúncies prèvies, el 46% de la mostra són assassinats on hi havia hagut prèviament violència de gènere sense denúncia. En el 24% dels casos sí que consten denúncies per violència de gènere, i en un 2% més l'assassí havia estat denunciat per alguna parella anterior.

Font: Estadística de Víctimes Mortals per Violència de Gènere. Delegació del Govern contra la Violència de Gènere. Ministeri d'Igualtat. <https://violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMenores/home.htm>. ■

EN EL 82% DELS CASOS ANALITZATS, L'AGRESSOR ERA EL PARE BIOLÒGIC DELS INFANTS ASSASSINATS

CIRCUIT LOCAL D'ABORDATGE DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES DE SANT BOI: DONANT RESPOSTA A LA VIOLÈNCIA VICÀRIA DE FORMA COORDINADA

El Circuit Local d'Abordatge de les Violències Masclistes de Sant Boi és un espai de coordinació format per professionals i agents socials del municipi que gestionen els serveis destinats a donar resposta a les diferents situacions de violències masclistes. Es tracta d'una eina bàsica per a l'abordatge integral i interdisciplinari de la violència masclista que es va aprovar l'any 1999, esdevenint un dels dispositius pioners a Catalunya en l'acció coordinada per a l'eradicació de la violència masclista.

La tasca del Circuit es concreta en un **protocol d'actuació** a través del qual s'articula el sistema d'atenció i derivació entre els diferents agents i serveis implicats. És, sobretot, el resultat d'un treball en xarxa que permet possibilitar intervencions coordinades i eficaces davant qualsevol cas de violència masclista.

Abordatge de la violència vicària

Des de l'any 2024, el Circuit aborda la violència vicària com un dels seus eixos de treball. En aquesta línia, ofereix accions preventives i de sensibilització, a més de formació especialitzada tant per a l'equip de professionals que formen part de la xarxa com per a la ciutadania en general.

En aquesta línia, enguany s'ha iniciat un procés de reflexió en els diferents serveis que integren el Circuit per detectar i abordar la violència vicària. Aquest procés s'articula al voltant de la complementació d'una guia de reflexió i anirà acompanyat d'una capacització intensiva d'aquestes professionals.

La guia de reflexió està pensada per treballar en equip i conformar un espai de reflexió comú entre les professionals dels diferents serveis per tal d'analitzar els diferents abordatges d'aquesta tipologia de violència, detectar les facilitats i dificultats en els diferents eixos d'intervenció, així com establir els reptes actuals com a circuit.

Des de la guia s'analitzen els mites i creences al voltant de la violència vicària i la influència que aquests tenen a l'hora d'abordar-la. Podem trobar com a exemples: *El privilegi del patter families*, entendre que la violència present en l'àmbit de la parella també impacta en els fills i filles, l'exercici de l'interès superior de l'infant, entre d'altres.

EL CIRCUIT LOCAL D'ABORDATGE DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES INICIA UN TREBALL DE REFLEXIÓ I APROFUNDIMENT EN L'ABORDATGE DE LA VIOLÈNCIA VICÀRIA

Així mateix, s'analitza la capacitat de detecció dels diferents serveis, de donar resposta a les situacions detectades així com la diagnosi dels impactes més presents en els infants i joves i en les mares.

En la guia es ressalta la importància del treball en xarxa i s'explora l'estat de salut d'aquesta alhora de treballar coordinadament en aquests casos. Així mateix, es posa el focus en la intervenció amb els homes que exerceixen aquesta violència i quina tipologia d'intervencions es duen a la pràctica.

EL 26 DE NOVEMBRE TINDRÀ LLOC LA JORNADA 'INFÀNCIA I VIOLÈNCIA VICÀRIA: UNA RESPONSABILITAT COL·LECTIVA', AMB DIFERENTS VEUS EXPERTES EN LA TEMÀTICA

Jornada per a professionals

Donant continuïtat a aquesta línia de treball, aquest 26 de novembre tindrà lloc la jornada 'Infància i violència vicària: una responsabilitat col·lectiva', que vol contribuir a visibilitzar aquestes violències, comprendre'n l'abast i impulsar respostes institucionals i socials més eficaces.

Hi participaran **José Carlos Ríos Lechuga**, expert en Psicologia Jurídica, Forense i Criminològica i investigador en Violència de Gènere de la Universitat de Jaén; **Ana Libertad Laliena**, magistrada, professora de l'àrea penal i processal penal de l'escola judicial d'Espanya i coordinadora de l'Asociación Mujeres Jueces de España; i **Montse Plaza i Aleu**, doctora en psicologia social especialitzada en violències masclistes i maternitats.

La jornada s'adreça principalment a professionals del Circuit i d'entitats dels àmbits social, sanitari, jurídic, educatiu i del lleure, així com a les forces de seguretat i els mitjans de comunicació. ■

GRUP D'AJUDA MÚTUA DEL SERVEI D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ A LES DONES DE SANT BOI: SUPORT GRUPAL PER FER FRONT A LA VIOLÈNCIA VICÀRIA

Els grups d'ajuda mútua per a mares que han patit violència masclista ofereixen un espai de suport i acompanyament per compartir vivències i estratègies d'afrontament de conflictes i males-tars davant els reptes de la maternitat en aquestes situacions.

“Al principi no pots parlar, sents el que explica alguna altra dona i et poses a plorar, t'identifiques totalment perquè ets en la mateixa situació, sents molta empatia i compassió, una unió amb totes les dones del grup sense conèixer-nos de res”. Així explica una de les participants el primer contacte amb el grup d'ajuda mútua del Servei d'Informació i Atenció a les Dones de Sant Boi de Llobregat. És un ambient segur, en què les dones que pateixen o han patit violència masclista i que a més són mares comparteixen informació, expliquen les seves experiències i es donen consells.

Ara, dos anys després d'aquell primer dia, la quinzena de dones que van formar part d'aquest grup continuen trobant-se un dijous al mes com en les sessions amb la psicòloga. “Nosaltres mateixes ens vam ‘donar l’alta’ per deixar pas a altres dones que estiguin passant per una situació semblant”, expliquen.

I és que valoren molt el pas per aquest servei, al qual consideren que s'haurien de destinar més recursos. “La teràpia grupal m'ha tret del pou”, assegura una de les participants. “Hem format un grup genial, sortim juntes per fer activitats i ens donem suport quan alguna de nosaltres té un mal dia o ha d'afrontar una situació difícil”, expliquen. “Si una de nosaltres ha d'anar al judici, la resta l'acompanyem perquè senti que no està sola i ens donem consells per portar la situació el millor possible”, asseguren.

Totes coincideixen en el fet que és difícil adonar-se que necessites ajuda, perquè sovint la violència es produeix de forma subtil i hi ha molta incomprensió social. “Hi ha una violència molt greu que ni tan sols saps que pateixes. En el grup comences a veure que allò que et passa és maltractament, comences a entendre que no estàs boja”, explica una de les participants.

ELS FILLS I FILLES SÓN L'EINA MÉS POTENT QUE TÉ EL MALTRACTADOR PER FER-NOS MAL. ELS UTILITZEN D'UNA MANERA SIBIL·LINA, MALINTENCIONADA, SUBTIL I CRUEL

Tenen clar que els fills i filles són també víctimes de violència masclista: “Quan el pare maltracta la mare, els infants també són maltractats perquè la seva mare ha estat agredida”, expliquen. “Són situacions de les quals no ets plenament conscient fins que es comparteixen, arribes a conclusions per tu mateixa de què significa ser maltractada i de les conseqüències que té per a tu i els teus fills”.

HEM FORMAT UN GRUP GENIAL, SORTIM JUNTES PER FER ACTIVITATS I ENS DONEM SUPORT QUAN ALGUNA DE NOSALTRES TÉ UN MAL DIA O HA D'AFRONTAR UNA SITUACIÓ DIFÍCIL

Compartint aquestes vivències amb el grup han entès que el comportament desafiant que sovint tenen els seus fills i filles, sobretot en l'adolescència, és una conseqüència més de la situació de maltractament, però confessen que és dur quan es desfoguen amb elles. “Sovint has de lidiar amb el maltractament institucional per part d'alguns membres dels cossos policials o fins i tot al jutjat, però també has de lidiar amb el maltractament involuntari per part dels teus propis fills, que són víctimes de la situació”.

Amb els anys, però, quan els fills i filles maduren van sent més conscients. “En el meu cas, els meus fills han comprès com és el seu pare i que el que han vist d'ell ara és el que jo he patit durant tota la vida. No volen saber res d'ell”, explica una de les mares.

Algunes tenen por de deixar els infants amb l'exparella. “El maltractador fa servir totes les eines al seu abast per fer-te mal, necessita poder sobre l'entorn, i els fills i filles són l'eina més potent. Els utilitzen d'una manera sibil·lina, malintencionada, subtil i cruel. En el meu cas, des del moment en què vaig dir-li que volia el divorci, ha utilitzat els meus fills per ferir-me. És el que m'ha fet més mal de tota aquesta situació”, explica una de les participants.

Les conseqüències psicològiques en aquests infants són molt greus, tal com expliquen. “Tota aquesta situació els passa factura, el meu fill va caure en picat i la meva filla va començar a autolesionar-se”. També es ressenten l’autoestima i la confiança: “Ara no confien en ningú per por que els facin mal. Jo mateixa desconfio contínuament...”, assegura una de les mares.

Una altra de les dones explica com desequilibra la seva filla conviure amb el pare: “Cada vegada que passa temps amb ell torna molt malament: engreixa, no fa esport, abusa de les pantalles, respon malament...”.

Alguns maltractadors ‘compren’ els fills amb regals, juguen amb ells i es comporten com a pares modèlics de cara a la galeria, quan la realitat és ben diferent: “M’envia correus molt feridors, a més sempre em posa en dubte davant d’altres persones, però he après a portar-ho”, assegura una de les dones. També solen malparlar de la mare per posar els fills i filles del seu costat.

Aquesta manipulació també es produeix sobre el cercle d’amistats i familiars, amb les persones de l’entorn escolar o la feina. “Va trucar una a una totes les meves amistats per posar-les en contra meu”. Una situació que provoca l’aïllament de les dones, que pateixen una doble victimització. “És dur que fins i tot persones molt properes posin

en dubte o restin importància a allò que et passa o es posicionin del costat del maltractador”, expliquen.

Es mostren decebudes per aquesta reacció de l’entorn més proper, sobretot en moments difícils en què necessiten més suport que mai: “La gent es manté al marge, no es volen involucrar. Vaig demanar a dues amigues que vinguessin a testificar al judici i no van voler. No li donen importància al maltractament”.

Aquestes vivències els ha marcat de per vida, amb importants seqüeles. “A mi i als meus fills ens ha trencat el cor, ens ha ferit de mort. No sé si tornaré a confiar en ningú mai més, era la persona més important en la meua vida i ara, mirant enrere, després de 27 anys junts, no trobo cap moment bo amb ell”, assegura una de les dones.

En el camí cap a la recuperació, trobar recursos com els que ofereix el grup d’ajuda mútua és clau: “És un espai on poder parlar de tot això sense por de sentir-te jutjada”. Reconeixen també el paper de la dinamitzadora, “una persona sàvia, respectuosa, que t’acull amb un somriure i et dona pautes per portar la situació de la millor manera possible i entendre el comportament dels teus fills”. Un espai segur que recomanen a qualsevol dona que estigui passant per la mateixa situació. ■

MARTA ESPOT BORONAT, ADVOCADA ESPECIALITZADA EN VIOLÈNCIA MASCLISTA I ASSESSORA JURÍDICA AL SERVEI D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ A LES DONES DE SANT BOI

Va ser mentre estudiava la carrera de Dret quan Marta Espot es va adonar que la seva autèntica vocació estava en l'àmbit social, però va decidir acabar la llicenciatura i buscar la manera de posar aquesta formació al servei de les persones. En finalitzar els estudis, va entrar a treballar en un despatx d'advocats. "Allà em vaig especialitzar en dret de família i vaig

començar a detectar que, darrere de moltes separacions, hi havia indicis de violència masclista", explica. Una realitat que la va fer reorientar el seu camí: "Vaig tenir clar que no volia exercir com a lletrada als jutjats, em sentia molt més identificada amb la tasca d'assessorar i acompanyar les dones des del coneixement dels seus drets, abans d'arribar als tribunals. Vaig especialitzar-me en violències masclistes i vaig tenir la sort d'incorporar-me als serveis públics de la xarxa d'atenció", afirma.

Acompanyar i assessorar

Actualment, des del Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) de Sant Boi, la Marta ofereix un acompanyament jurídic especialitzat en violències masclistes. La major part de les consultes estan relacionades amb la custòdia i amb l'exercici de la pàtria potestat, en què sovint es donen situacions de violència vicària. "Moltes dones ens expliquen com els agressors utilitzen els infants per continuar exercint control sobre elles o per mantenir el vincle a través dels procediments judicials. Detectem situacions de violència vicària fins i tot en casos en què les dones no tenen identificada una situació de violència cap a elles", explica.

La gran majoria de situacions es detecten quan les dones estan iniciant la separació, "un moment en què la violència s'intensifica perquè l'agressor perd el control sobre la dona i utilitza els fills com a mitjà per continuar fent-li mal. No obstant això, també observem indicis de violència vicària previs a la ruptura: durant l'embaràs o després del postpart, quan l'agressor intenta trencar el vincle maternofilial, o bé en règims de visites, a través de la manipulació emocional dels fills i filles per afavorir el seu rebuig cap a la mare", assegura.

Les dones busquen sobretot informació sobre com protegir els infants, però també "com fer front a un sistema judicial que, massa sovint, no entén la dimensió d'aquesta violència i continua atorgant custòdies compartides fins i tot en contextos en què hi ha indicis clars de violència masclista".

En aquest sentit, considera crucial l'assessorament previ a qualsevol denúncia o demanda, ja que permet aportar més elements probatoris per obtenir millors resultats, així com preparar les dones, explicant-los què es trobaran en el procés judicial i així equilibrar les expectatives amb el que pot oferir el sistema, perquè "en moltes ocasions el sistema les revictimitza", reconeix.

Una de les majors dificultats amb què es troba és provar els casos de violència vicària de risc lleu, pel fet que sovint "no hi ha un procediment judicial de violència masclista obert, i, per tant, els operadors jurídics que intervenen —jutges, fiscals, equips tècnics, representacions lletrades— no sempre tenen la formació necessària en violències per poder actuar des d'una perspectiva de gènere ni decidir d'acord amb l'interès superior de l'infant".

Per això, considera fonamental la detecció precoç i la comunicació entre professionals per prevenir situacions més greus o amb risc de cronificació, i garantir la protecció dels infants i de les mares. Per a ella, només des d'una mirada col·lectiva i interdisciplinària es pot oferir una atenció integral que realment posi les dones i els infants al centre i eviti la revictimització per part de les institucions.

"Des del SIAD oferim un espai d'acompanyament i confiança, en què les dones puguin expressar les seves necessitats jurídiques, resoldre dubtes i rebre una informació clara, accessible i ajustada a la seva realitat. En aquest sentit, també procurem fer accessible el llenguatge jurídic, que sovint pot semblar incomprensible, especialment en moments de tanta vulnerabilitat. Entendre què passa i per què és una part essencial de la recuperació i de la restitució de l'autonomia de les dones", explica.

DES DEL SIAD DE SANT BOI, ACOMPANYEM LES DONES, LES AJUDEM A RECUPERAR LA SEVA VEU I CONTRIBUÏM A CANVIAR ESTRUCTURES QUE PERPETUEN LA DESIGUALTAT

Per a la Marta, el dret és una eina de transformació social per lluitar contra la violència masclista, que considera "una de les vulneracions de drets humans més greus i, alhora, més normalitzades. Treballar en aquest àmbit em permet acompanyar les dones en moments molt difícils, ajudar-les a recuperar la seva veu i contribuir, des del coneixement jurídic, a canviar estructures que perpetuen la desigualtat". ■

LLUITEM PER LA IGUALTAT ENTRE DONES I HOMES. LLUITEM CONTRA LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

La lluita per la igualtat real i efectiva entre dones i homes i la lluita contra les violències masclistes és un compromís de l'Ajuntament de Sant Boi des de fa anys. A més de la commemoració de les diades del 8 de març i 25 de Novembre, durant l'any s'organitzen campanyes, actuacions i activitats per promoure aquesta igualtat i per fer front a les violències que pateixen les dones només pel fet de ser dones.

Aquí us deixem un recull d'alguns actes i activitats que s'han portat a terme aquest 2025:

▲ Comitiva santboiana a la manifestació unitària de Barcelona del 8 de març

▲ Ofrena floral al monument de la Dona Treballadora en el marc de la commemoració del 8 de març

▲ Lectura del manifest del 8M per part de l'alcaldesa Lluïsa Moret, la Regidora d'Igualtat i Feminismes, Sensi Domínguez, i representants dels sindicats majoritaris de l'Ajuntament, UGT i CCOO

▲ Jornada feminista d'art en comunitat: EmpoderAR-Te

▲ Punts Lila contra les violències masclistes i lgtbifòbies a la Festa Major i al Festival Altaveu

▲ 20 anys del Centre de Recursos i Documentació de les Dones

**AIXÒ
NO
ÉS AMOR**

www.aixonoesamor.cat

AJUNTAMENT
SANT BOI
DE LLOBREGAT